

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра соціальної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

 Ірина ЛОМАЧИНСЬКА
«» 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В РИБОГОСПОДАРСЬКИХ
КОЛЕКТИВАХ

Рівень вищої освіти: *Другий (магістерський)*

Галузь знань: *Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина*

Спеціальність: *Н5 Водні біоресурси та аквакультура*

Освітньо-професійна програма: *Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів*

ОНУ
2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин у
рибогосподарських колективах». – Одеса: ОНУ, 2026. – 21 с.

Розробник: Оксана КОНОНЕНКО, д. психол.н., професор, завідувач кафедри
соціальної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Оксана КОНОНЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП «Охорона, відтворення, та раціональне
використання гідробіоресурсів»

_____ (Марина БУРГАЗ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК)

Факультету психології та соціальної роботи

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Голова НМК _____ (Ірина СИДУН)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів 2	<i>Галузь знань</i> <i><u>Н5 Водні біоресурси та аквакультура</u></i> <i>Спеціальність Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина</i> <i>Рівень вищої освіти:</i> <i><u>Другий (магістерський)</u></i>	<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
		Обов’язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2	-
		<i>Семестр</i>	
		3-й	-
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	4 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0	0
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	80 год.
Форма підсумкового контролю: <u>залік</u>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Важливою метою курсу є формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо аналізу соціально-психологічних процесів у рибогосподарських колективах, особливостей організації трудових відносин і міжособистісної взаємодії, а також розвиток умінь застосовувати психологічні знання для оптимізації професійного спілкування, підвищення ефективності спільної діяльності, попередження та розв'язання конфліктів і забезпечення психологічного благополуччя працівників у специфічних умовах рибогосподарського виробництва.

Завдання:

- Формування теоретичних знань про природу, структуру та динаміку трудових відносин у виробничих колективах.
- Розкриття соціально-психологічної специфіки праці у рибогосподарській сфері.
- Ознайомлення з науковими підходами та методами дослідження трудових відносин у специфічних умовах рибогосподарського виробництва.
- Формування знань про соціально-психологічні чинники ефективності спільної діяльності, командної роботи та згуртованості колективу.
- Формування професійної етики, культури спілкування, відповідальності та здатності до конструктивної взаємодії у трудовому колективі.
- Оволодіння психологічними методами дослідження трудових відносин, зокрема спостереженням, анкетуванням, соціометрією та психодіагностикою.
- Формування вмінь оцінювати соціально-психологічний клімат і особливості міжособистісних відносин у рибогосподарських колективах.
- Розвиток навичок попередження та конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій.
- Формування здатності аналізувати мотивацію, трудову поведінку, психологічні ризики та чинники професійного здоров'я працівників.
- Розвиток умінь розробляти практичні рекомендації щодо підвищення ефективності, безпеки та психологічного благополуччя рибогосподарських колективів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері водних біоресурсів та аквакультури.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни (ПРН):

ПР01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері водних біоресурсів та аквакультури і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

ПР02. Вільно презентувати та обговорювати усно і письмово результати досліджень та інновацій, інші питання професійної діяльності державною та іноземною мовами.

ПР03. Відшуковувати необхідну інформацію, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, відкриті дані та інші ресурси, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- предмет, завдання та основні поняття психології трудових відносин;
- соціально-психологічні особливості організації праці у рибогосподарських колективах;
- особливості структури та динаміки виробничих груп, формальних і неформальних ролей;
- основні типи лідерства та стилі управління трудовими колективами;
- сутність соціально-психологічного клімату та чинники формування згуртованості колективу;
- особливості професійної комунікації та міжособистісної взаємодії у трудовій діяльності;
- причини, види та динаміку конфліктів, основні стратегії їх профілактики та розв'язання;
- особливості мотивації та трудової поведінки працівників у специфічних умовах рибогосподарської діяльності;
- психологічні фактори професійного ризику, стресу та професійного вигорання;
- основні методи дослідження трудових відносин і соціально-психологічного клімату в колективі.

вміти:

- аналізувати соціально-психологічні процеси та трудові відносини у рибогосподарських колективах;
- застосовувати психологічні методи спостереження, анкетування, соціометрії та психодіагностики для дослідження трудових відносин;
- оцінювати соціально-психологічний клімат, рівень згуртованості та характер міжособистісної взаємодії у колективі;
- визначати психологічні чинники, що впливають на ефективність спільної трудової діяльності;
- аналізувати причини виникнення конфліктних ситуацій та обирати способи їх конструктивного розв'язання;
- оцінювати особливості мотивації та трудової поведінки працівників;
- визначати психологічні ризики професійної діяльності та чинники виникнення стресу і професійного вигорання;
- застосовувати психологічні знання для оптимізації професійного спілкування та міжособистісних відносин;
- працювати з науковою інформацією з проблем психології праці та трудових відносин, аналізувати її та формулювати обґрунтовані висновки;
- розробляти практичні рекомендації щодо покращення соціально-психологічного клімату, ефективності взаємодії та психологічного

благополуччя працівників рибогосподарських колективів.

бути здатним:

- комплексно аналізувати соціально-психологічні процеси у рибогосподарських колективах;
- оцінювати соціально-психологічний клімат, характер міжособистісних відносин та ефективність командної взаємодії;
- застосовувати психологічні методи для дослідження трудових відносин у виробничих колективах;
- приймати обґрунтовані рішення щодо попередження та конструктивного розв’язання конфліктних ситуацій;
- визначати психологічні чинники, що впливають на мотивацію, трудову поведінку та ефективність професійної діяльності;
- оцінювати психологічні ризики, пов’язані зі стресом, професійним навантаженням і професійним вигоранням;
- організовувати ефективну професійну комунікацію та взаємодію в рибогосподарському колективі;
- розробляти практичні рекомендації щодо покращення соціально-психологічного клімату, ефективності спільної праці та психологічного благополуччя працівників;
- самостійно опрацьовувати, аналізувати й використовувати наукову інформацію для вирішення професійних завдань у сфері трудових відносин.

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, що проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об’єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та визначені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, зокрема:

Ціль 3. Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці — через формування знань і практичних навичок щодо підтримання психологічного благополуччя працівників, профілактики професійного стресу та емоційного вигорання, створення сприятливого соціально-психологічного клімату в рибогосподарських колективах.

Ціль 4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх — через розвиток комунікативних, аналітичних і соціально-психологічних компетентностей, здатності до самостійного опрацювання інформації, професійного саморозвитку та ефективної взаємодії у трудовому колективі.

Ціль 5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат — через формування принципів рівноправної професійної взаємодії, недискримінаційного ставлення, толерантності та поваги до кожного працівника незалежно від статі.

Ціль 8. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх — як ключова для дисципліни, через формування компетентностей щодо

ефективної організації трудових відносин, командної взаємодії, мотивації працівників, попередження конфліктів і створення психологічно безпечних умов праці в рибогосподарських колективах.

Ціль 10. Скорочення нерівності всередині країн і між ними — через розвиток культури професійного спілкування, толерантності, взаємоповаги, недискримінаційної поведінки та конструктивної взаємодії між членами трудового колективу.

Ціль 16. Сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку — через формування навичок конструктивного вирішення трудових конфліктів, професійної етики, відповідальної поведінки, ефективної комунікації та партнерської взаємодії у виробничих колективах.

Ціль 17. Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку — через розвиток навичок командної роботи, професійної комунікації, співробітництва та використання сучасних наукових підходів і міжнародного досвіду у сфері психології трудових відносин.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи психології трудових відносин у рибогосподарстві.

Тема 1. Психологія трудових відносин як наука і навчальна дисципліна. Предмет і завдання психології трудових відносин. Специфіка рибогосподарських колективів. Методи дослідження трудових відносин у специфічних галузях.

Тема 2. Специфіка праці у рибогосподарстві. Організація роботи в рибному господарстві. Психофізіологічні навантаження та фактори ризику. Соціально-психологічні умови праці.

Тема 3. Структура і динаміка рибогосподарських колективів. Формальні та неформальні ролі. Лідерство, стиль управління. Динаміка розвитку колективу.

Тема 4. Соціально-психологічний клімат і згуртованість. Поняття та показники клімату. Чинники формування згуртованості. Колективна єдність як фактор ефективності.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психології трудових відносин у рибогосподарських колективах.

Тема 5. Комунікація і взаємодія у трудовій діяльності. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Психологічні бар'єри у комунікації. Оптимізація професійного спілкування.

Тема 6. Конфлікти у рибогосподарських колективах. Причини та види конфліктів.

Динаміка перебігу конфліктів. Стратегії профілактики та розв'язання.

Тема 7. Мотивація і трудова поведінка працівників. Мотиви праці у специфічних умовах. Економічні, соціальні та культурні чинники. Психологія ставлення до ризику і відповідальності.

Тема 8. Психологічне забезпечення безпеки та професійного здоров'я. Стрес і його подолання. Профілактика вигорання. Психологічна підтримка колективів.

4. Структура навчальної дисципліни

<i>Назви змістових модулів і тем</i>	<i>Кількість годин</i>									
	<i>Очна форма</i>					<i>Заочна форма</i>				
	<i>Усь ого</i>	<i>у тому числі</i>				<i>Усь ого</i>	<i>у тому числі</i>			
		<i>л</i>	<i>п/с</i>	<i>лаб</i>	<i>ср</i>		<i>л</i>	<i>п/с</i>	<i>лаб</i>	<i>ср</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні основи психології трудових відносин у рибогосподарстві.										
Тема 1. Психологія трудових відносин як наука і навчальна дисципліна	10	2	1		7				10	
Тема 2. Специфіка праці у рибогосподарстві	10	2	1		7				10	
Тема 3. Структура і динаміка рибогосподарських колективів.	12	2	2		8		2	2	10	
Тема 4. Соціально-психологічний клімат і згуртованість.	12	2	2		8				10	
Разом за змістовим модулем 1	44	8	6		30	44	2	2	40	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Прикладні аспекти психології трудових відносин у рибогосподарських колективах.										
Тема 5. Комунікація і взаємодія у трудовій діяльності.	11	2	2		7		2		10	
Тема 6. Конфлікти у рибогосподарських колективах.	11	2	2		7				10	
Тема 7. Мотивація і трудова поведінка працівників.	12	2	2		8			2	10	
Тема 8. Психологічне забезпечення безпеки та професійного здоров'я.	12	2	2		8		2		10	
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8		30	46	4	2	40	
Разом	90	16	14		60	90	6	4	80	

5. Теми семінарських занять (не передбачено)

Семінарські заняття не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1.	Предмет і завдання психології трудових відносин. Методи дослідження у специфічних умовах	2	2
2.	Організація праці у рибогосподарських колективах	2	
3.	Психофізіологічні навантаження та фактори ризику	2	
4.	Соціально-психологічний клімат у трудових колективах	2	
5.	Комунікація і взаємодія у рибогосподарських колективах	2	2
6.	Конфлікти у виробничих групах	2	
7.	Мотивація та психологічне забезпечення професійного здоров'я	2	
	Разом	14	4

7. Теми лабораторних занять Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та виконання індивідуальних завдань: складання реферату та підготовку презентацій та практичні завдання.

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість Годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи психології трудових відносин у рибогосподарстві.			
1.	Історія становлення психології праці та трудових відносин (реферат). [1], [2]	7	10
2.	Специфіка праці у рибогосподарських колективах. Підготувати есе «Психологічні особливості життя у замкненому просторі». [1], [2]	7	10
3.	Методи дослідження трудових відносин. Розробити анкету для оцінки соціально-психологічного клімату у колективі. [1], [4]	8	10
4.	Лідерство і рольові структури у виробничих групах. Написати есе «Які якості має справжній лідер у морському колективі?».(практичне завдання) [1], [2]	8	10
	Разом у змістовому модулі 1	30	40
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психології трудових відносин у рибогосподарських колективах.			
5.	Соціально-психологічний клімат і згуртованість. Підготувати коротке повідомлення «Мікроклімат моєї навчальної групи: переваги і проблеми».(презентація) [1], [2]	7	10
6.	Конфлікти у рибогосподарських колективах. Написати есе «Конфлікт як виклик і можливість для розвитку колективу». [1], [2], [3]	7	10
7.	Мотивація працівників у специфічних умовах. Презентація на тему «Зовнішні та внутрішні мотиви праці у	8	10

	рибогосподарському колективі». [1], [2]		
8.	Психологічне забезпечення професійного здоров'я та безпеки. Написати есе «Психологічна стійкість як умова безпеки працівників». [1], [2]	8	10
	Разом у змістовому модулі 2	30	40
	Разом	60	80

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах» використовуються традиційні та інноваційні методи навчання, спрямовані на формування у здобувачів системних теоретичних знань і практичних навичок щодо аналізу соціально-психологічних процесів у виробничих колективах, оцінювання міжособистісних відносин, соціально-психологічного клімату, мотивації працівників, попередження та конструктивного розв'язання конфліктів.

– **словесні методи** – лекція, проблемний виклад матеріалу, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення проблемних питань, відповіді на запитання, робота з науковою та навчально-методичною літературою;

– **наочні методи** – демонстрація презентацій, схем, таблиць, моделей міжособистісної та групової взаємодії, результатів психологічних досліджень, фото- та відеоматеріалів; використання навчальних ілюстративних матеріалів та цифрових ресурсів;

– **практичні методи** – виконання практичних завдань, застосування методів спостереження, анкетування, соціометрії та психодіагностики, аналіз соціально-психологічного клімату, визначення особливостей лідерства, мотивації та міжособистісної взаємодії, розв'язання ситуаційних завдань;

– **проблемно-пошукові методи** – постановка проблемних ситуацій, формулювання та обґрунтування шляхів їх вирішення, аналіз причин виникнення конфліктів, пошук оптимальних способів організації командної роботи та професійної взаємодії у рибогосподарських колективах;

– **кейс-метод** – аналіз реальних та змодельованих ситуацій щодо трудових відносин у виробничих колективах, міжособистісної взаємодії, лідерства, мотивації, професійних конфліктів, психологічного стресу та вибір способів їх конструктивного вирішення;

– **дослідницький метод** – самостійний пошук, відбір та критичний аналіз наукової інформації, робота з науковими публікаціями та електронними базами даних, проведення елементів соціально-психологічного дослідження, аналіз та інтерпретація отриманих результатів, формулювання власних висновків і рекомендацій;

– **інтерактивні методи** – мозковий штурм, дискусії, робота в малих групах, рольові та ділові ігри, взаємне оцінювання, обговорення результатів виконаних завдань, навчальні дебати;

– **проектний метод** – розроблення індивідуальних та колективних проектних завдань щодо оцінювання соціально-психологічного клімату, удосконалення командної взаємодії, мотивації працівників, попередження конфліктів та забезпечення психологічного благополуччя у

рибогосподарських колективах;

– **цифрові методи навчання** – використання мультимедійних презентацій, електронних освітніх ресурсів, цифрових платформ для навчання і тестування, онлайн-баз наукової інформації, цифрових інструментів для анкетування та опрацювання результатів досліджень, інтерактивних сервісів та електронних комунікацій;

– **методи самостійної роботи** – опрацювання навчальної та наукової літератури, підготовка рефератів, есе, повідомлень і презентацій, розв’язання кейсів, виконання індивідуальних навчально-дослідних і проєктних завдань, самостійний аналіз проблемних ситуацій у трудових колективах, проходження окремих освітніх компонентів у межах неформальної та/або інформальної освіти.

Застосування зазначених методів забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю та сприяє розвитку аналітичного, критичного й системного мислення, навичок професійної комунікації та командної взаємодії, здатності аналізувати соціально-психологічні процеси, попереджати й конструктивно розв’язувати конфлікти та приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (У Т.Ч. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ)

Оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни «**Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах**» здійснюється на принципах систематичності, об’єктивності, прозорості та комплексності й охоплює всі основні види навчальної діяльності здобувачів. Контроль спрямований на визначення рівня засвоєння теоретичних знань, сформованості практичних навичок аналізу соціально-психологічних процесів у виробничих колективах, оцінювання міжособистісних відносин і соціально-психологічного клімату, здатності аналізувати мотивацію працівників, попереджати та конструктивно розв’язувати конфліктні ситуації.

Поточний контроль. Усне та письмове опитування на практичних заняттях, перевірка виконання практичних завдань, аналіз ситуаційних завдань і кейсів, короткі тестові завдання, оцінювання активності під час дискусій та роботи в малих групах, перевірка самостійної роботи, виконання індивідуальних навчально-дослідних і проєктних завдань.

Періодичний (модульний) контроль. Модульні контрольні роботи у формі тестування після завершення кожного змістового модуля. Модульна контрольна робота містить 15 тестових завдань із однією правильною відповіддю та спрямована на перевірку системності й комплексності засвоєння теоретичного та практичного матеріалу. Така форма контролю передбачена для кожного змістового модуля.

Підсумковий контроль – залік, який проводиться після завершення вивчення дисципліни та передбачає комплексну перевірку теоретичних знань і практичної здатності застосовувати їх для аналізу трудових відносин, соціально-психологічного клімату, особливостей командної взаємодії,

лідерства та мотивації працівників, а також попередження й конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій у рибогосподарських колективах.

Максимальна кількість балів за дисципліну – **100 балів**. Для одержання заліку здобувач повинен набрати **не менше 60 балів**. Здобувач, який за результатами поточного та періодичного контролю виконав усі передбачені програмою види навчальної роботи та набрав необхідну кількість балів, може отримати залік автоматично за результатами накопичених балів без додаткового підсумкового оцінювання.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид контролю	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння лекційного матеріалу (тестування, опитування, участь у дискусіях)	20
Практичні роботи (виконання, аналіз результатів та захист)	50
Модульні контрольні роботи (2 × 15 балів)	30
Поточна успішність разом	100
Залік	за результатами накопичених балів
Загальна кількість балів	100

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид контролю	Кількість балів	Критерії
Опитування та робота на практичних заняттях	0–3	3 бали – здобувач повно, правильно й аргументовано відповідає на запитання, демонструє системне розуміння психологічних понять і термінів, аналізує соціально-психологічні процеси та практичні ситуації у трудових колективах, формулює обґрунтовані висновки. 2 бали – відповідь переважно правильна, здобувач розуміє основний матеріал, але допускає окремі неточності. 1 бал – відповідь фрагментарна, знання поверхневі, наявні суттєві неточності. 0 балів – відповідь відсутня або здобувач не демонструє розуміння матеріалу.
Виконання та захист практичної роботи	0–6	6 балів – роботу виконано повністю й правильно, результати проаналізовано, висновки обґрунтовано, здобувач упевнено захищає роботу та правильно застосовує психологічні методи. 5 балів – роботу виконано правильно, наявні незначні неточності, висновки загалом обґрунтовані. 4 бали – роботу виконано переважно

		правильно, але є окремі помилки або недостатньо повний аналіз. 3 бали – роботу виконано частково, аналіз поверхневий, висновки неповні. 2 бали – роботу виконано фрагментарно, допущено суттєві помилки. 1 бал – виконано лише окремі елементи роботи без належного аналізу. 0 балів – роботу не виконано або не захищено.
Індивідуальне навчально-дослідне / проєктне завдання	0–5	5 балів – завдання виконано самостійно, змістовно й обґрунтовано, використано сучасні наукові джерела, проведено аналіз психологічної проблеми, сформульовано аргументовані висновки та практичні рекомендації. 4 бали – завдання виконано якісно, але є окремі недоліки в аналізі або оформленні. 3 бали – основний зміст розкрито, проте аналіз недостатньо глибокий, висновки частково обґрунтовані. 2 бали – завдання виконано частково, матеріал має фрагментарний характер. 1 бал – представлено лише окремі елементи завдання. 0 балів – завдання не виконано.
Контрольна робота за змістовим модулем (тестування)	0–15	15 балів – 15 правильних відповідей; 14 балів – 14; 13 балів – 13; 12 балів – 12; 11 балів – 11; 10 балів – 10; 9 балів – 9 правильних відповідей, мінімально позитивний результат; 8 балів – 8; 7 балів – 7; 6 балів – 6; 5 балів – 5; 4 бали – 4; 3 бали – 3; 2 бали – 2; 1 бал – 1 правильна відповідь; 0 балів – правильні відповіді відсутні.
Залік	0–100	90–100 балів – відмінний рівень: повне, системне та ґрунтовне засвоєння матеріалу, здатність самостійно застосовувати знання та обґрунтовувати професійні рішення. 74–89 балів – добрий рівень: достатньо повне засвоєння матеріалу, правильне застосування знань, наявні окремі неточності. 60–73 бали – задовільний рівень: засвоєно основний матеріал, сформовані базові практичні вміння, проте наявні прогалини та неточності. 0–59 балів – незадовільний рівень: недостатнє засвоєння навчального матеріалу та несформованість необхідних практичних умінь. Залік виставляється за результатами накопичених протягом семестру балів: 60–100 балів – «зараховано», 0–59 балів – «не зараховано».

Критерії оцінювання контрольних робіт за змістовним модулем

Контрольна робота за змістовним модулем 15 тестових завдань, кожне з яких має одну правильну відповідь. Кожна правильна відповідь оцінюється в

1 бал, максимальний результат – 15 балів. Для позитивного результату необхідно набрати не менше 9 балів (60 %).

Кількість правильних відповідей	Бали	Рівень засвоєння
15	15	Відмінний – повне та системне засвоєння матеріалу
14	14	Дуже високий – незначні неточності
13	13	Високий – правильне розуміння основних положень
12	12	Достатній – засвоєно основні поняття та закономірності
11	11	Достатній – незначні прогалини
10	10	Задовільний – окремі неточності
9	9	Мінімально позитивний – базове засвоєння знань
0–8	0–8	Незадовільний – недостатній рівень засвоєння матеріалу

Здобувач має право на дві спроби виконання модульної контрольної роботи відповідно до організації освітнього процесу.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання

Під час оцінювання враховуються:

- повнота та системність теоретичних знань;
- правильність використання психологічної та професійної термінології;
- здатність характеризувати основні закономірності психології праці та трудових відносин;
- уміння аналізувати соціально-психологічні процеси у рибогосподарських колективах;
- здатність оцінювати особливості міжособистісної взаємодії, соціально-психологічного клімату та згуртованості виробничого колективу;
- уміння застосовувати основні методи дослідження трудових відносин, зокрема спостереження, анкетування, соціометрію та психодіагностику;
- здатність аналізувати лідерство, рольову структуру та особливості командної взаємодії у виробничих групах;
- уміння визначати чинники професійної мотивації працівників та оцінювати їх вплив на ефективність трудової діяльності;
- здатність визначати причини виникнення конфліктів у трудових колективах та обґрунтовувати способи їх попередження і конструктивного розв’язання;
- уміння оцінювати чинники професійного стресу, психологічного навантаження та ризики професійного вигорання;
- здатність обґрунтовувати заходи щодо підтримання психологічного благополуччя та формування сприятливого соціально-психологічного клімату в рибогосподарських колективах;
- аргументованість висновків і професійних рішень;
- самостійність, критичність та логічність мислення;

– якість виконання та захисту практичних, індивідуальних і проєктних завдань.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за **100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ЄКТС** відповідно до прийнятої в університеті системи оцінювання. Загальний результат формується за результатами **поточного та періодичного контролю** і становить максимально **100 балів**.

Для одержання заліку здобувач повинен набрати **не менше 60 балів**. Здобувач, який виконав усі передбачені програмою види навчальної роботи та набрав необхідну кількість балів, може отримати **залік автоматично за результатами накопичених протягом семестру балів без додаткового підсумкового оцінювання**.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: під час опанування навчальної дисципліни категорично не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів вищої освіти, так й викладача. У разі виявлення та фіксації будь-якого виду порушення академічної доброчесності, до порушника будуть застосовані санкції, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність» та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту: в ході опанування цієї навчальної дисципліни забороняється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної та навчальної діяльності, якщо це не дозволено умовами навчального завдання, а сам цей факт не зазначено в навчальному завданні чи супровідних матеріалах до нього. Під час проходження підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (6-7 балів за тему)	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо). Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичного завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу;

Добре (4-5 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
Задовільно (3 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки. Може використовувати знання для стандартних практичних ситуацій, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно можливістю відпрацювання (1 бал за тему)	3 Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни. Планує та виконує частину практичних завдань, відсутні сформовані уміння та навички.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	10	відповідність змісту доповіді здобувача та/або оригінальність візуального представлення відповідному навчальному матеріалу.
Реферат	10	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
Практичне завдання	10	Самостійність та змістовність виконання практичного завдання. Його відповідність поставленим цілям.
Есе	10	здатність продемонструвати розвиток власної думки, зосереджений на обговорюваній проблемі висловлювання; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.

11.ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання психології трудових відносин.
2. Основні етапи становлення психології праці в Україні та світі.
3. Специфіка рибогосподарських колективів у порівнянні з іншими трудовими групами.
4. Методи дослідження трудових відносин у специфічних галузях.
5. Роль психології у підвищенні ефективності праці.
6. Основні особливості організації праці в рибному господарстві.

7. Колективний характер трудової діяльності на судні.
8. Сезонність і циклічність у рибогосподарській діяльності.
9. Непередбачуваність результатів та її психологічні наслідки.
10. Ієрархічна структура управління у рибогосподарських колективах.
11. Основні фізичні навантаження працівників рибного господарства.
12. Психофізіологічні ризики під час роботи в морі.
13. Порухення режиму праці та відпочинку.
14. Вплив сенсорних перевантажень на психіку.
15. Стресостійкість як професійна якість рибалок.
16. Психологічні наслідки замкненого простору.
17. Проблеми тривалого перебування у групі.
18. Роль традицій і ритуалів у формуванні корпоративної культури.
19. Взаємозалежність членів колективу як фактор ефективності.
20. Проблеми ізоляції та їх подолання.
21. Формальні й неформальні ролі в рибогосподарських групах.
22. Типи лідерства у виробничих колективах.
23. Спіль управління і його вплив на ефективність роботи.
24. Етапи розвитку трудового колективу.
25. Психологічні механізми згуртованості.
26. Вербальні засоби професійного спілкування.
27. Невербальні засоби комунікації.
28. Бар'єри у професійному спілкуванні.
29. Причини виникнення конфліктів у рибогосподарських колективах.
30. Типологія конфліктів і їх динаміка.
31. Стратегії поведінки у конфліктній ситуації.
32. Роль капітана/керівника у врегулюванні конфліктів.
33. Профілактика конфліктів у замкнених колективах.
34. Позитивні функції конфлікту у колективі.
35. Вплив стресових умов на міжособистісні відносини.
36. Внутрішня та зовнішня мотивація у працівників рибного господарства.
37. Особливості мотивації у сезонній роботі.
38. Вплив економічних і соціальних чинників на мотивацію.
39. Психологічні аспекти відповідальності у трудовій діяльності.
40. Роль цінностей і професійних установок у мотивації.
41. Психологічні фактори безпеки у виробничому колективі.
42. Механізми подолання стресу.
43. Профілактика професійного вигорання.
44. Методи психологічної підтримки працівників.
45. Психологічне благополуччя як умова ефективної праці.
46. Психологічний портрет працівника рибного господарства.
47. Вплив природних факторів на психологічний стан працівників.
48. Роль психолога у підтримці колективу.
49. Методи діагностики соціально-психологічного клімату.
50. Практичні рекомендації для оптимізації трудових відносин у рибогосподарських колективах.

12.Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль								Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
7	7	8	8	7	7	8	8	
Контрольна робота за змістовим модулем 1 -15				Контрольна робота за змістовим модулем 2 -15				
50				50				

T1, T2, T3, T4 – теми змістових модулів

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
90-100/зараховано	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
75-89 / зараховано	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і	правильно вирішив більшість практичних завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання

	систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	
60-74 /зараховано	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину практичних завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
35-59 / не зараховано з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки складно; під час відповіді допускаються суттєві помилки.	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі практичні завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
0-34/ не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	Відмінно	зараховано
85-89	B	Дуже добре	
75-84	C	Добре	
70-74	D	Задовільно	
60-69	E	Допустимо	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах». Одеса : ОНУ, 2026. 21 с.
2. Силабус курсу.
3. Навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій;
4. Мультимедійні презентації;
5. Плани практичних занять;
6. Методичні вказівки (рекомендації) щодо самостійного вивчення дисципліни;
7. Навчально-методичні матеріали для поточного, періодичного і підсумкового контролю.

14. Рекомендована література Основна

1. Волошенко М.О., Азаркіна О.В. Психологія професійного спілкування. Гельветика, 2021. 280 с.
2. Кар'єрне консультування: практ. посіб. / за ред. О.М. Ігнатович. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 282 с.
3. Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с.
4. Коваленко О. Г., Павлик Н. В., Становських З. Л., Бастун М. В. Психологічний супровід особистісного розвитку дорослих: подолання професійних криз та особистісних дисгармоній. Київ, 2019. 167 с.
5. Психологія праці: навч. посібник / за ред. Є. Л. Скворчевської. Харків, 2022. 160 с.
6. Психологія праці : електрон. метод. рек. до самост. роботи для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. 053 «Психологія» / уклад. А. Х. Гудімова. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2023. – 25 с. – 0,8 МБ. <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/36984>
7. Психологія професійної діяльності: підручник / за ред. С.К. Шандрука. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 256 с.
8. Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / за ред. О. М. Ігнатович. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с.
9. Erdogan B., et. al. Psychology and Work: An Introduction to Industrial and Organizational Psychology. Taylor & Francis, 2021. 608 p.
10. Woods S.A., West M.A. The Psychology of Work and Organizations. Cengage Learning, 2020. 522 p.

Додаткова

1. Вовк, Н. П., Мохнар, Л. І., Чередниченко, Т. В. Сутність та структура професійно важливих якостей: аналітичний огляд проблеми. Теоретичні і прикладні проблеми

- психології: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2020. С. 192-202.
2. Музичко, Л. В., Фальковська, Л. М., Соколова, Г. О. Особливості зв'язку мотивації професійної діяльності з її предметною сферою. Editorial Board. 2022. С. 347.
 3. Федорчук Л. П. Теоретичні аспекти формування професійної компетенції. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія». Острог, 2019. Вип. 8. С. 77–84.
 4. Федорчук, Т. Ю., Можаровська, Т. В. Теоретичні аспекти психологічних особливостей адаптації працівників. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. 2023. № 2. С. 65-68. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.2.12>
 5. Conte, J. M. Work in the 21st century: An introduction to industrial and organizational psychology. John Wiley & Sons, 2024.
 6. Kossek, E. E., Perrigino, M., & Rock, A. G. From ideal workers to ideal work for all: A 50-year review integrating careers and work-family research with a future research agenda. Journal of Vocational Behavior. 2021. Vol. 126. P. 103504.
 7. Kononenko O. I., Popovych, I., Los, O., Khrystiuk, S., & Avramenko, A. Social expectations of professionals in the socioeconomic area: training, innovations and reforms. Amazonia Investiga, Vol. 11(60). 2022. pp. 23-31. (Web of Science)
 8. Kononenko, O., Ivanchenko, A., Gaivoronska, T., Khitrova, T., Semenko, S., Kuzmin, V. (2024). Psychological and Social-Communication Aspects of HR Management Career in Wartime, Including Stress, Motivation, Will and Efficiency of Working Conditions. Revista de Cercetare si Interventie Sociala, 84, 206-223, <https://doi.org/10.33788/rcis.84.14> (Scopus)

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://nbuv.gov.ua>
2. <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
3. <https://www.apa.org/pubs/journals/amp/>
4. <https://www.tandfonline.com/toc/vsoc20/current>
5. <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/20448309>